

Maskinorienterad programmering, fördjupning

Ur innehållet:

- Mer om parameteröverföring och registerspill

- Aktiveringspost med ARM Cortex M4

- Kodgenerering - ISA

- "Kodoptimering"

Målsättningar:

- Att få en större förståelse för maskinorienterad programmering

Tillfälliga variabler på stacken

I stället för registerallokering av lokala variabler kan man reservera en position på stacken.

Exempel:

```
void f( void )  
{  
    char lc;  
    lc = 5;  
}
```

f:

```
PUSH    {LR}  
SUB     SP, SP, #1  
MOV     R2, #5  
ADD     R3, SP, #0    @ R3 = &lc  
STRB    R2, [R3]  
ADD     SP, SP, #1  
POP     {PC}
```

I subrutinen refereras här då variabeln **lc** som **[SP, #0]**.

Aktiveringspost – prolog och epilog

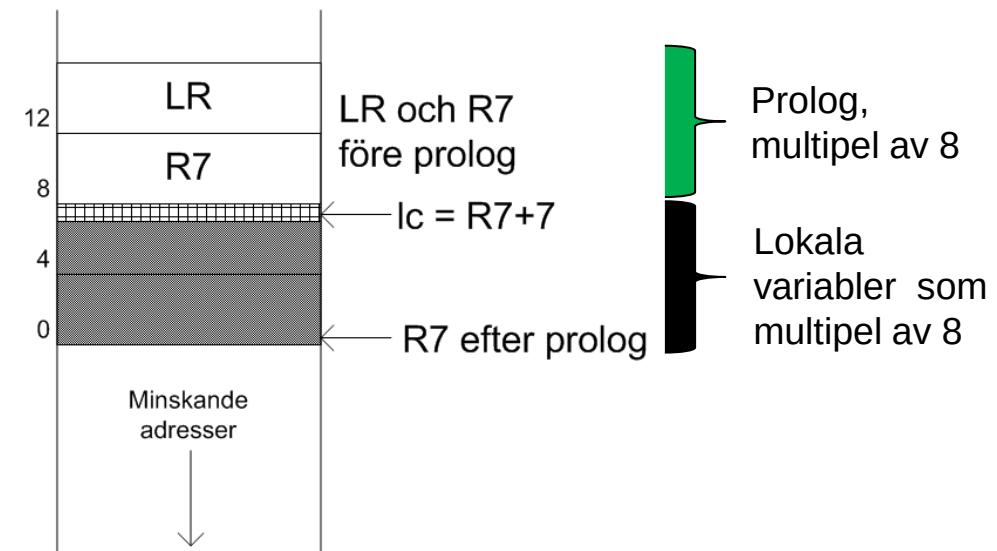
Men `SUB SP, SP, #1` fungerar inte speciellt bra. Stacken *måste* vara rättad för nästa eventuella "push"-operation. Hårdvaran har optimerats för stackrörelser i multipler av 8.

Utrymmet som skapas på stacken kallas *aktiveringspost* (*stack frame*). För att inte användningen av SP ska låsas upp använder GCC register R7 som pekare till aktiveringsposten.

```
f:
    PUSH    {R7, LR}
    SUB     SP, SP, #8
    MOV     R7, SP
    ADD     R3, R7, #7
    MOV     R2, #5
    STRB    R2, [R3]
    MOV     SP, R7
    ADD     SP, SP, #8
    POP     {R7, PC}
```

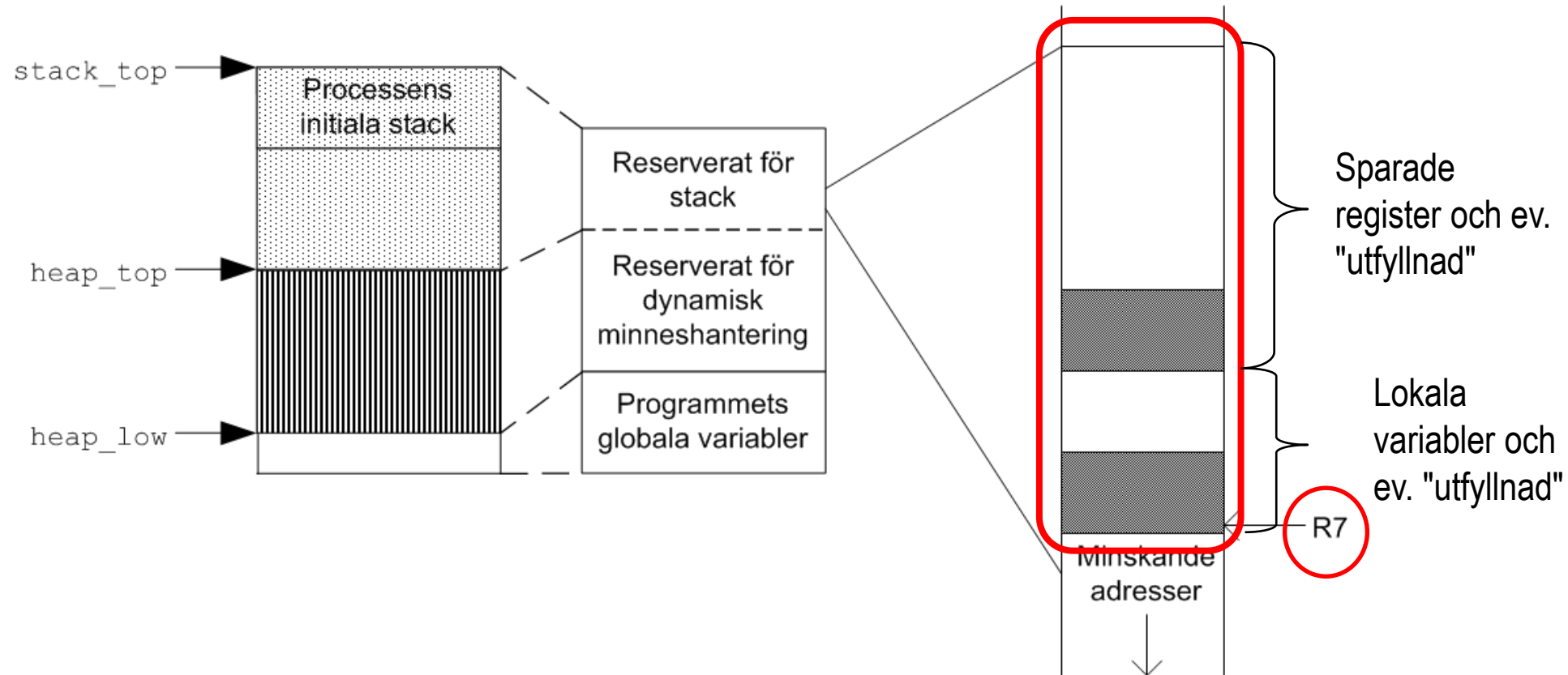
prolog

epilog

Stackens totala utrymme för den lokala variabeln blir här 8 bytes, 7 bytes är "utfyllnad"

Aktiveringspost, ARM Cortex M4

Parameteröverföring till, och returvärden från subrutiner

Parametrar, två metoder kombineras

Via register: snabbt, effektivt och enkelt, begränsat antal

Via stacken: generellt

Returvärden

Via register: för enkla datatyper som ryms i processorns register R0 och ev. R1

Via stacken: sammansatta datatyper (poster och fält)

Register	Användning	
R15 (PC)	Programräknare	
R14 (LR)	Länkregister	
R13 (SP)	Stackpekare	
R12 (IP)	Dessa register är avsedda för variabler och som temporära register. Om dom används måste dom sparas och återställas av den anropade (<i>callee</i>) funktionen	
R11		
R10		
R9		
R8		
R7	Speciellt använder GCC R7 som pekare till aktiveringspost (<i>stack frame</i>)	
R6	Också dessa register är avsedda för variabler och temporärbruk	
R5	Om dom används måste dom sparas och återställas av	
R4	den anropade (<i>callee</i>) funktionen	
R3	parameter 4 / temporärregister	Dessa register sparas normalt sett inte över funktionsanrop men om, så är det den anropande (<i>caller</i>) funktionens uppgift
R2	parameter 3 / temporärregister	
R1	parameter 2 / resultat 2 / temporärregister	
R0	parameter 1 / resultat 1 / temporärregister	

Detaljerna styrs av
konventioner "application
binary interface" (ABI)
"Procedure call standard"

Parameteröverföring via stacken

Exempel: Följande deklarationer är gjorda:

```
int    a,b,c,d,e;
```

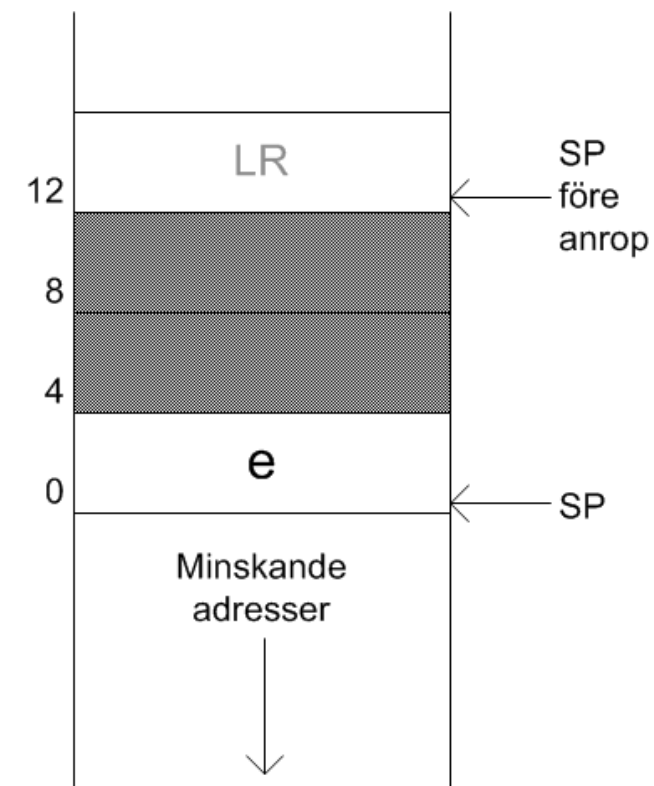
Visa hur följande funktionsanrop kodas i assemblerspråk:

```
f(a,b,c,d,e);
```

Lösning:

```
...  
SUB    SP, SP, #12  
LDR    R3, e  
STR    R3, [sp]  
LDR    R0, a  
LDR    R1, b  
LDR    R2, c  
LDR    R3, d  
BL     f  
ADD    SP, SP, #12  
...
```

Konventionerna säger att vi använder register R0,R1,R2,R3, (i denna ordning) för parametrar som skickas till en subrutin. Övriga parametrar läggs på stacken.

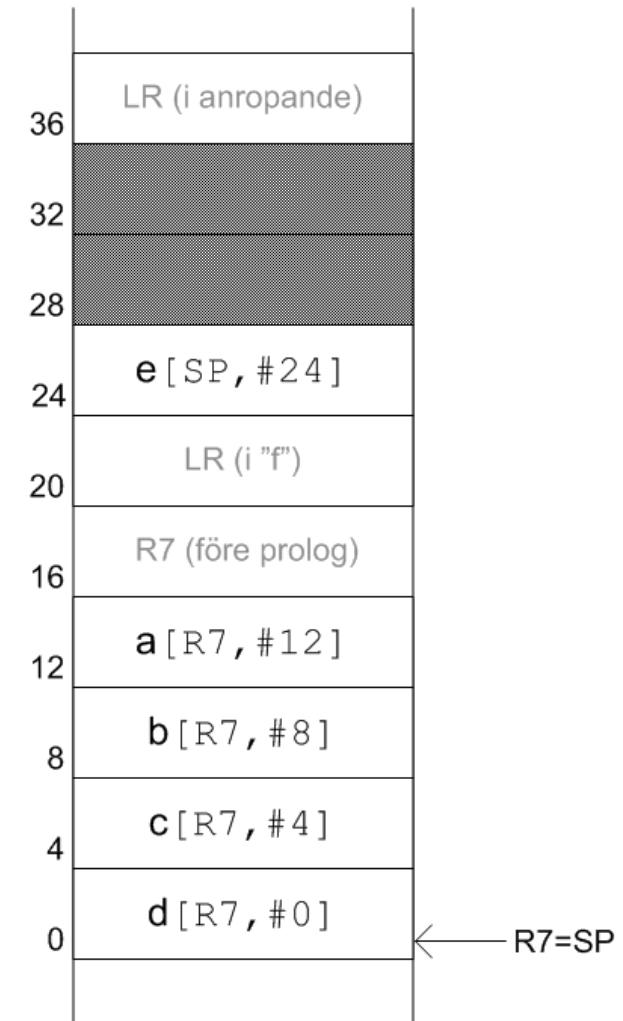

Tänkbar komplikation: "Registerspill"

Dvs. register som används för parametrar behövs i den anropade subrutinen.

Vi löser problemet genom att, i prologen, spara även parametrarna i aktiveringsposten:

```
f :  
    PUSH  {LR,R7}  
    SUB   SP, SP, #16  
    MOV   R7, SP  
    STR   R0, [R7, #12]  
    STR   R1, [R7, #8]  
    STR   R2, [R7, #4]  
    STR   R3, [R7, #0]  
    ...  
    ...  
    ADD   SP, SP, #16  
    POP   {PC, R7}
```


Returvärden via register

Storlek	C-typ	Register
8-32 bitar	char/short/int	R0
64 bitar	long long	R1:R0

Returvärden via stack

Den anropande funktionen ska då först reservera utrymme för returvärdet.
En pekare till detta utrymme läggs sedan som första parameter vid anropet:

Exempel:

```
typedef struct coord{
    int x,y,z;
    struct coord *ptr;
} COORD;

COORD f( void )
{
    static COORD start;
    return start;
}
```

GCC genererar följande kod:

```
@ förbered stack för returvärde
SUB    SP, SP, #16
MOV    R0, SP
BL     f
...

f:
PUSH   {R4, R7}
LDR    R2, =start
MOV    R4, R0
LDMIA  R2, {R0, R1, R2, R3}
STMIA  R4, {R0, R1, R2, R3}
MOV    R0, R4
POP    {R4, R7}
BX     LR
```

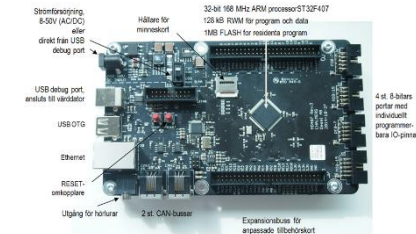

Kodgenerering, C - ISA

Kodgenereringen styrs med flaggor till kompilatorn, viktiga parametrar är

- val av instruktionsuppsättning (ISA) för anpassning till aktuell måldator
- kodförbättring, dvs. optimering m.a.p något kriterie.

-mthumb

-march=armv6-m

-march=armv7-m

-march=armv7e-m

-mfloat-abi=hard

-mfpu=fpv4-sp-d16

Instruktion	Storlek	Cortex M0	Cortex M0+	Cortex M1	Cortex M3	Cortex M4	Cortex M7	Ark.
ADC, ADD, (ADR), AND, ASR, B, BIC, BKPT, BLX, BX, CMN, CMP, CPS, EOR, LDM, (LDMIA, LDMFD), LDR, LDRB, LDRH, LDRSB, LDRSH, LSL, LSR, MOV, MUL, MVN, NOP, ORR, POP, PUSH, REV, REV16, REVSH, ROR, RSB, SBC, SEV, STM, (STMIA, STMEA), STR, STRB, STRH, SUB, SVC, SXTB, SXTX, TST, UXTB, UXTH, WFE, WFI, YIELD	16-bit	x	x	x	x	x	x	v6
BL, DMB, DSB, ISB, MRS, MSR	32-bit	x	x	x	x	x	x	
CBNZ, CBZ, IT	16-bit				x	x	x	
ADC, ADD, AND, ASR, B, BFC, BFI, BIC, CDP, CLREX, CLZ, CMN, CMP, DBG, EOR, LDC, LDMA, LDMDB, LDR, LDRB, LDRBT, LDRD, LDREX, LDREXB, LDREXH, LDRH, LDRHT, LDRSB, LDRSBT, LDRSHT, LDRT, MCR, LSL, LSR, MLS, MCRR, MLA, MOV, MOVT, MRC, MRRC, MUL, MVN, NOP, ORN, ORR, PLD, PLDW, PLI, POP, PUSH, RBIT, REV, REV16, REVSH, ROR, RRX, RSB, SBC, SBFX, SDIV, SEV, SMLAL, SMULL, SSAT, STC, STMDB, STR, STRB, STRBT, STRD, STREX, STREXB, STREXH, STRH, STRHT, STRT, SUB, SXTB, TBB, TBH, TEQ, TST, UBFX, UDIV, UMLAL, UMULL, USAT, UXTB, UXTH, WFE, WFI, YIELD	32-bit				x	x	x	v7
PKH, QADD, QADD16, QADD8, QASX, QDADD, QDSUB, QSAX, QSUB, QSUB16, QSUB8, SADD16, SADD8, SASX, SEL, SHADD16, SHADD8, SHASX, SHSAX, SHSUB16, SHSUB8, SMLABB, SMLABT, SMLATB, SMLATT, SMLAD, SMLALBB, SMLALBT, SMLALT, SMLALTT, SMLALD, SMLAWB, SMLAVT, SMLSD, SMLSXD, SMMLA, SMMLS, SMMUL, SMUAD, SMULBB, SMULBT, SMULTT, SMULTB, SMULWT, SMULWB, SMUSD, SSAT16, SSAX, SSUB16, SSUB8, SXTAB, SXTAB16, SXTAH, SXTB16, UADD16, UADD8, UASX, UHADD16, UHADD8, UHASX, UHSAX, UHSUB16, UHSUB8, UMAAL, UQADD16, UQADD8, UQASX, UQSAX, UQSUB16, UQSUB8, USAD8, USADA8, USAT16, USAX, USUB16, USUB8, UXTAB, UXTAB16, UXTAH, UXTB16	32-bit					x	x	v7e (DSP)
VABS, VADD, VCMPE, VCVT, VCVTR, VDIV, VLDM, VLDR, VMLA, VMLS, VMOV, VMRS, VMSR, VMUL, VNEG, VNMLA, VNMLS, VNMUL, VPOP, VPUSH, VSQRT, VSTM, VSTR, VSUB	32-bit					SP FPU	SP FPU	32-b FP
FP-dubbel precision	32-bit						DP FPU	64-b FP

Kodoptimering - optimalitetskriterier

- O0 optimera med avseende på kod som ska "debuggas". Innebär att stacken används för lagring av såväl parametrar som lokala variabler, inte speciellt "bra" kod.
- O Optimera för snabb kod, kan t.e.x "rulla upp" små loopar...
- Os Optimera för minimal kodstorlek
- O1 Optimera mera för snabb kod
- O2 Optimera ännu mera för snabb kod
- O3 Optimera fullt för snabb kod
- fexpensive-optimization Tillämpa även de mest tidsödande optimeringsmetoderna

```
littleloop: -O0
    PUSH    {R7, LR}
    SUB     SP, SP, #8
    ADD     R7, SP, #0
    MOV     R3, #0
    STR     R3, [R7, #4]
    B       .L14
.L15:
    LDR     R3, =g
    LDR     R3, [R3]
    ADD     R2, R3, #1
    LDR     R3, =g
    STR     R2, [R3]
    LDR     R3, [R7, #4]
    ADD     R3, R3, #1
    STR     R3, [R7, #4]
.L14:
    LDR     R3, [R7, #4]
    CMP     R3, #3
    BLE     .L15
    MOV     SP, R7
    ADD     SP, SP, #8
    POP     {R7, PC}
```

```
int g;
void littleloop(void)
{
    for(i=0; i<4; i++)
        g++;
}
```

```
littleloop: (-O3)
    LDR     R2, =g
    LDR     R3, [R2]
    ADD     R3, R3, #4
    STR     R3, [R2]
    BX     LR
```

Kodoptimering - flyktiga variabler

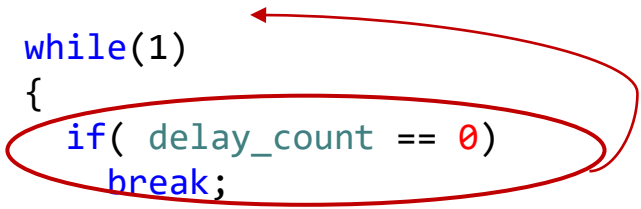
Globala variabeln `delay_count` uppdateras av en avbrottsrutin

```
static volatile int delay_count;
void main(void)
{
    while(1)
    {
        if( delay_count == 0)
            break;
    }
}
```



```
main:
    LDR    R2,=delay_count
.L21:
    LDR    R3,[R2]
    CMP    R3,#0
    BNE    .L21
    BX     LR
```

```
static int delay_count;
void main(void)
{
    while(1)
    {
        if( delay_count == 0)
            break;
    }
}
```


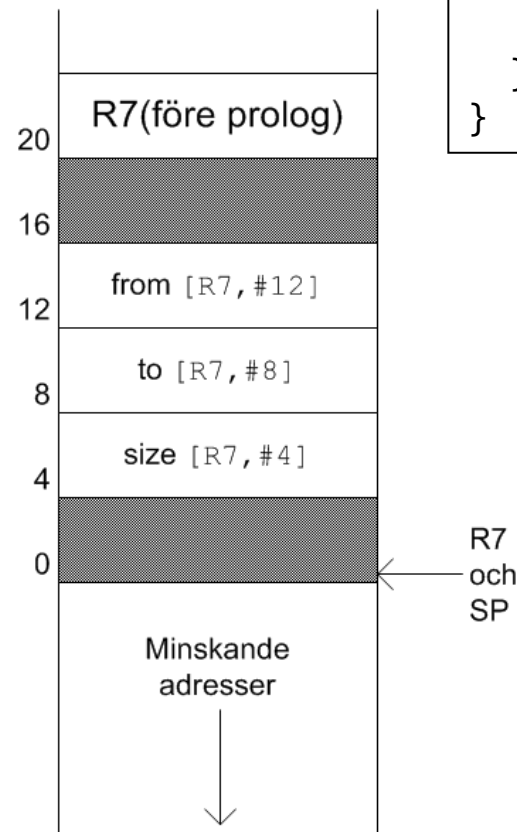
```
main:
    LDR    R3,=delay_count
    LDR    R3,[R3]
    CMP    R3,#0
    BEQ    .L20
.L23:
    B      .L23
.L20:
    BX     LR
```

Kodoptimering – "för hand" - exempel

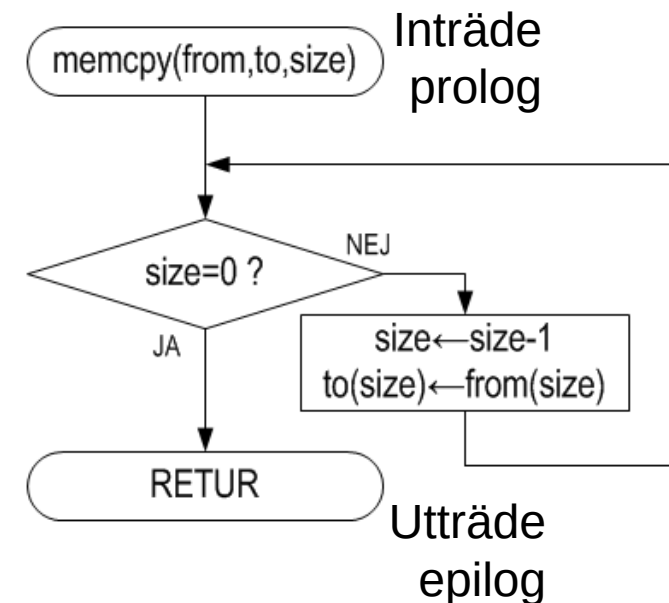
Anropssekvens: (formellt):

```
LDR    R0,=from
LDR    R1,=to
LDR    R2,size
BL     memcpy
```

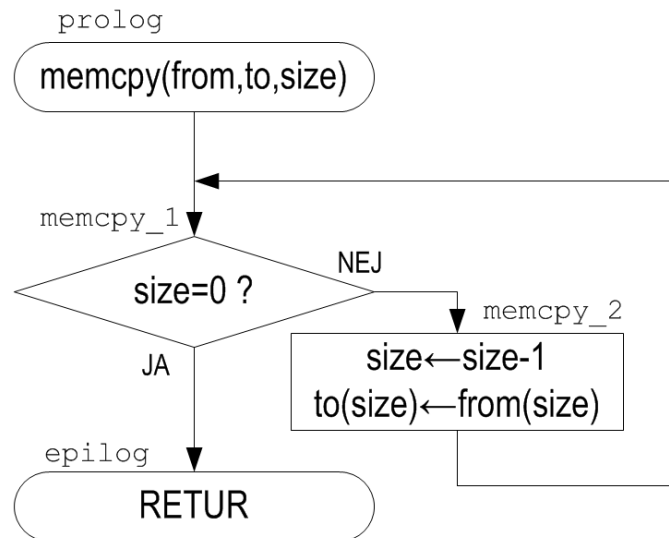
Stackens utseende
i "memcpy" efter
prolog

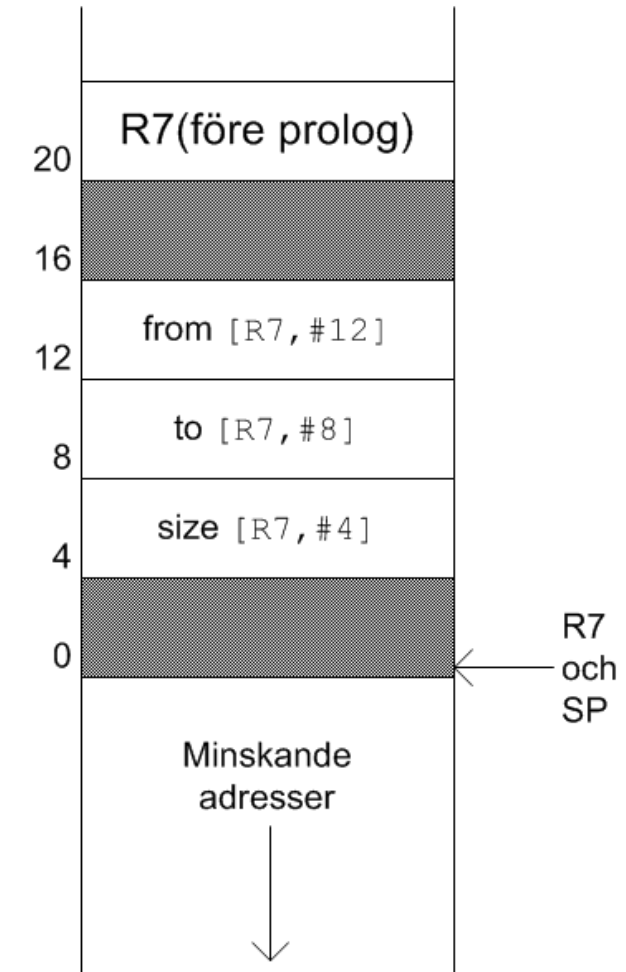
```
void memcpy( char from[],
             char to[],
             unsigned int size )
{
    while (size > 0){
        size = size - 1;
        to[size] = from[size];
    }
}
```


Kompilatorflagga -O0 ger "Naiv kodning", av blocken


```
memcpy:
memcpy_prolog:
    PUSH {R7}
    SUB SP,SP,#20
    MOV R7,SP
    STR R0,[R7,#12]
    STR R1,[R7,#8]
    STR R2,[R7,#4]
memcpy_1:
    LDR R3,[R7,#4]
    CMP R3,#0
    BEQ memcpy_epilog
memcpy_2:
    LDR R3,[R7,#4]
    SUB R3,R3,#1
    STR R3,[R7,#4]
    LDR R2,[R7,#8]
    LDR R3,[R7,#4]
    ADD R3,R3,R2
    LDR R1,[R7,#12]
    LDR R2,[R7,#4]
    ADD R2,R2,R1
    LDRB R2,[R2]
    STRB R2,[R3]
    B memcpy_1
memcpy_epilog:
    ADD SP,SP,#20
    POP {R7}
    BX lr
```


Kodförbättring, ingen onödig minnesanvändning, dvs. *registerallokering*, "förbättrad för hand"

Registerallokering:

R0: from, ersätter [R7,#12]

R1: to , ersätter [R7,#8]

R2: size , ersätter [R7,#4]

R3: temporär

R4: temporär

Vi gör dessa substitutioner och kommenterar därefter ut de instruktioner som då blir överflödiga...

```
memcpy:
memcpy_prolog:
    PUSH    {R7}
    SUB     SP, SP, #20
    MOV     R7, SP
    STR     R0, [R7, #12]
    STR     R1, [R7, #8]
    STR     R2, [R7, #4]
memcpy_1:
    LDR     R3, [R7, #4]
    CMP     R3, #0
    BEQ     memcpy_epilog
memcpy_2:
    LDR     R3, [R7, #4]
    SUB     R3, R3, #1
    STR     R3, [R7, #4]
    LDR     R2, [R7, #8]
    LDR     R3, [R7, #4]
    ADD     R3, R3, R2
    LDR     R1, [R7, #12]
    LDR     R2, [R7, #4]
    ADD     R2, R2, R1
    LDRB    R2, [R2]
    STRB    R2, [R3]
    B       memcpy_1
memcpy_epilog:
    ADD     SP, SP, #20
    POP     {R7}
    BX      lr
```

```
memcpy:
memcpy_prolog:
    PUSH    {R4, LR}
@    SUB     SP, SP, #20
@    MOV     R7, SP
@    STR     R0, [R7, #12]
@    STR     R1, [R7, #8]
@    STR     R2, [R7, #4]
memcpy_1:
@    LDR     R3, [R7, #4]
    CMP     R2, #0
    BEQ     memcpy_epilog
memcpy_2:
@    LDR     R3, [R7, #4]
    SUB     R2, R2, #1
@    STR     R3, [R7, #4]
@    LDR     R2, [R7, #8]
@    LDR     R3, [R7, #4]
    MOV     R3, R0
    ADD     R3, R3, R2
    MOV     R4, R1
    ADD     R4, R4, R2
@    ADD     R3, R3, R2
@    LDR     R1, [R7, #12]
@    LDR     R2, [R7, #4]
@    ADD     R2, R2, R1
    LDRB    R3, [R3]
    STRB    R3, [R4]
    B       memcpy_1
memcpy_epilog:
@    ADD     SP, SP, #20
    POP     {R4, PC}
@    BX      lr
```

vi jämför med GCC...

vår förbättrade kod..

```
memcpy:
memcpy_prolog:
    PUSH {R4,LR}
memcpy_1:
    CMP     R2,#0
    BEQ     memcpy_epilog
memcpy_2:
    SUB     R2,R2,#1
    MOV     R3,R0
    ADD     R3,R3,R2
    MOV     R4,R1
    ADD     R4,R4,R2
    LDRB    R3,[R3]
    STRB    R3,[R4]
    B       memcpy_1
memcpy_epilog:
    POP     {R4,PC}
```

GCC-genererad kod (-O3)

```
@void memcpy( unsigned char from[],
@             unsigned char to[],
@             unsigned int size )
memcpy:
    B       .L1
.L2:
    SUB     R2,R2,#1
    LDRB    R3,[R0,R2]
    STRB    R3,[R1,R2]
.L1:
    CMP     R2,#0
    BNE     .L2
    BX      LR
```

```
void memcpy( char from[],
             char to[],
             unsigned int size )
{
    while (size > 0){
        size = size - 1;
        to[size] = from[size];
    }
}
```

Vi inser att vi får svårt att göra jobbet bättre än kompilatorn...

Fler exempel på kodförbättring...

- Code motion
  - För operationer på "loop-invarianter"
- Dead code elimination
  - Kod som aldrig exekveras tas bort
- Out-of-order
  - Instruktioner arrangeras om för att undvika "stall"
  - Villkorliga brancher (branch prediction)
- Loop unrolling
  - Undvik iterationer – ersätt med repetitioner.